

การวิจัยประวัติศาสตร์นิพนธ์เมืองปัตตานี เพื่อการศึกษา และพัฒนาองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นการศึกษาสถานภาพของประวัติศาสตร์นิพนธ์เมืองปัตตานี ลักษณะเด่นของข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนการดำรงวัฒนธรรมที่หลากหลายในวิถีชีวิตของผู้คนท้องถิ่น ตลอดจนเป็นการประมวลองค์ความรู้เพื่อการบูรณาการความรู้ทางประวัติศาสตร์เมืองปัตตานีในการนำไปใช้สำหรับการพัฒนาการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ

ผลการศึกษา พบว่า ด้านสถานภาพทางประวัติศาสตร์นิพนธ์เมืองปัตตานีบันทึกเป็นเอกสารไทยและเอกสารมลายู ซึ่งมีเนื้อหาสะท้อนแง่มุมทางประวัติศาสตร์แตกต่างกัน และการนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ มีข้อจำกัดด้านการใช้หลักฐานชั้นต้นทางประวัติศาสตร์ในการวิเคราะห์ ทำให้การอธิบายประวัติศาสตร์ในงานประวัติศาสตร์นิพนธ์เน้นการตีความมากกว่าการนำเสนอข้อเท็จจริง ซึ่งนำไปสู่ข้อจำกัดของการขยายพรมแดนองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์เมืองปัตตานีได้ประการหนึ่ง ด้านการศึกษา ลักษณะเด่นของการนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่บ่งบอกการดำรงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตของผู้คนท้องถิ่นพบว่า งานประวัติศาสตร์นิพนธ์สามารถสะท้อนการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ และพึงพาระหว่างกลุ่มคนต่างชาติพันธุ์และศาสนาผ่านมิติความสัมพันธ์ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทั้งระดับชุมชนขนาดเล็กจนถึงชุมชนระดับเมือง การอธิบายพัฒนาการทางสังคม การเมือง และสภาพเศรษฐกิจของงานนิพนธ์ฉบับภาษาไทยและมลายูแตกต่างกันด้านการใช้หลักฐาน ด้านการตีความข้อเท็จจริง ตลอดจนภาษาที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของการจดบันทึกข้อมูลจากแหล่งทางประวัติศาสตร์

ด้านการประมวลองค์ความรู้เพื่อการบูรณาการความรู้ทางประวัติศาสตร์เมืองปัตตานี ในการนำไปใช้ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ พบว่า ประวัติศาสตร์เมืองปัตตานีมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานนับพันปี ทั้งที่ปรากฏในประวัติศาสตร์นิพนธ์ฉบับไทยและฉบับมลายู ตลอดจนเอกสารชาวต่างชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นถึงการศึกษาร่องรอยในอดีตจากการรับรู้ทางประวัติศาสตร์อย่างหลากหลายทัศนะ ประวัติศาสตร์นิพนธ์เมืองปัตตานีมีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการนำไปสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชายแดนภาคใต้ทั้งด้านความรู้ในด้านพัฒนาการทางการเมือง พัฒนาการด้านสังคมวัฒนธรรม ตลอดจนพัฒนาการทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่อดีตครั้งอาณาจักรโบราณจนถึงยุคการเป็นส่วนหนึ่งของรัฐประชาชาติในยุคปัจจุบัน ซึ่งการประมวลองค์ความรู้ดังกล่าวสามารถนำไปบูรณาการในการพัฒนาการจัดการศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้ท้องถิ่นภาคใต้ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ชายแดนภาคใต้ รวมทั้งควรมีการขยายพรมแดนของการศึกษาร่วมกันระหว่างการศึกษาด้านประวัติศาสตร์และศาสตร์สาขาอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

This historiography research of Pattani Kingdom aimed to study and develop local history knowledge. In addition, we also examined the status of Pattani Kingdom's historiography and dominant aspects of historical data reflecting diverse cultural existence in the way of local people's life as well as we compile the knowledge to integrate the historical learning of Pattani Kingdom to improve the local history study of southern border area, both locally and nationally.

The result found that the status of Pattani Kingdom's historiography was recorded as Thai and Malay documents indicating different points of view of history. However, there were some limitations of primary evidence for historical analysis which emphasized an interpretation more than a fact presentation and still led to the limitation of historical knowledge extension about Pattani Kingdom. The outstanding feature of historical data presentation, implying the different cultural persistence of local people, showed that the historiography research could manifest the coexistence and the dependency of various ethnic and religious groups in a society peacefully and harmonically through economic, social and cultural relations in small communities to urban communities. The explanation of social, political and economic development of Thai and Malay baby-thesis was distinct in the use of evidence, the interpretation and the language which demonstrated the cultural identity of data recorded from historical resources.

Furthermore, regarding to the knowledge compilation for the historical learning integration of Pattani Kingdom to study the local southern border history, it found that Pattani had historically developed for thousands years, as revealed in the Thai and Malay historiography and other relevant foreign documents. These signs suggested that there were some studies about the past from several historical perceptions. It could be said that the Pattani historiography was highly valuable to synthesis the knowledge to build an understanding about the local history in the southern border area, in the dimension of political, social, cultural and economic development since the ancient kingdom to the national state. Anyway, such compilation could be integrated into the development of educational management in the southern area locally and nationally to better the southern historical study. Finally, there should be a further educational expansion between the historical study and other related fields.